

AKOL aktiiviOPET

Ammatillisen koulutuksen ajankohtaiset

9.8.2024

Eira Bani ja Mirjami Lehikoinen

Ohjelma pe 9.8.2024

10.15 – 11.00	Ajankohtaiset asiat (tarkempi keskustelu aiheista pajoissa) • Työolobarometri • Aikuisten koulutus + leikkaukset • Ajankohtaista ammattikorkeasta • Ammatillisen koulutuksen lakimuutokset • Kuntavaalitavoitteet
11.00 – 11.15	Tauko
11.15 – 12.00	Pajatyöskentely
12.00 – 12.30	Pajojen purku

Opetusalan työolobarometri 2024

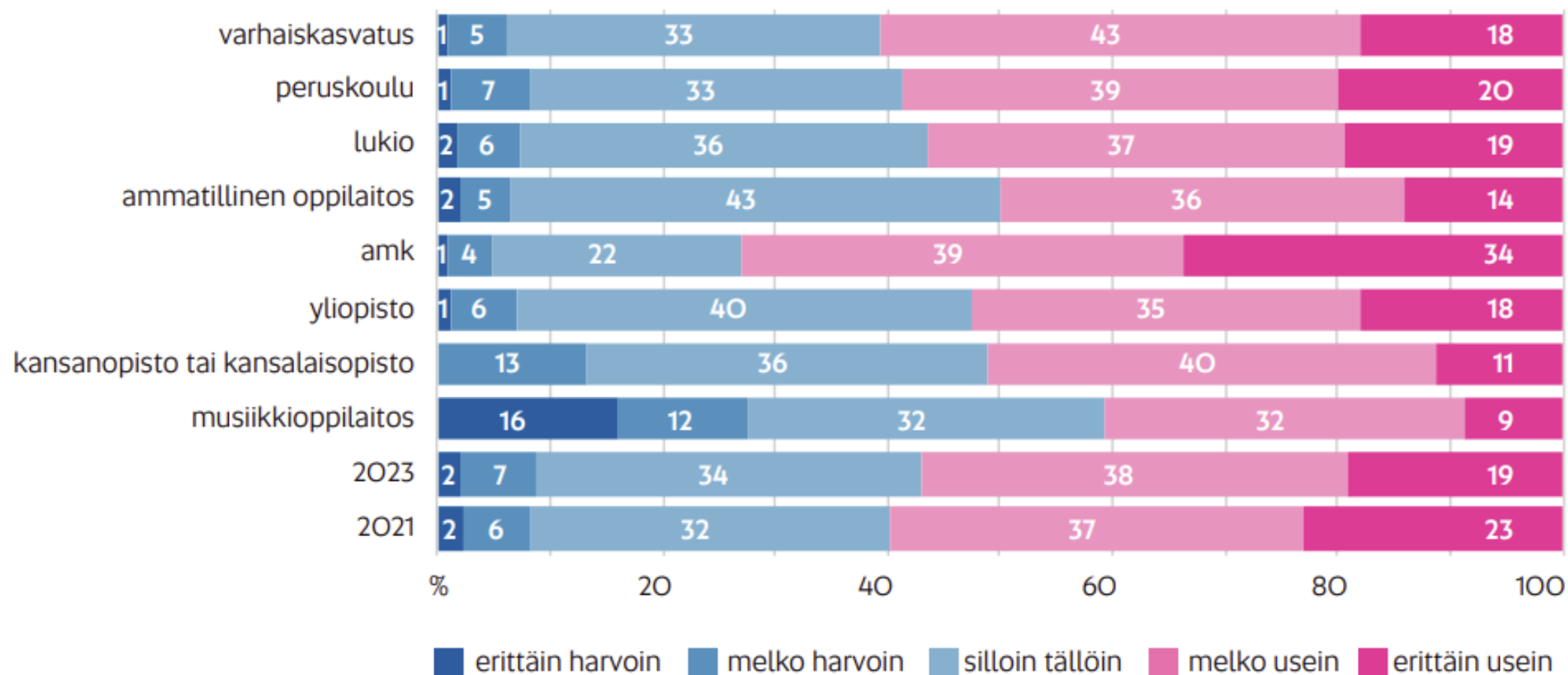
- [Työturvallisuuslakiin muutos 2023](#) – tarkennettu työnantajan turvallisuusvelvoitteita mm. ikääntyminen
- OAJ työolobarometri
 - Vastaajia 1410
 - Yleisiä huomioita
 - Suurin osa 2/3 on tyytyväisiä nykyiseen työhönsä
 - Työyhteisöstä saadaan suhteellisen hyvin apua ja tukea
 - Lähiesihenkilötyöllä vaikutus työhyvinvointiin – 2/3 kokee hyväksi
 - Oma osaamista voidaan käyttää työssä
 - Keskeiset kuormitustekijät: liikaa töitä, keskeytykset, jatkuva kiire, kireät aikataulut, toisarvoisten töiden aiheuttama kuormitus

A stylized illustration in the background shows several people in a collaborative work environment. On the left, a woman with blonde hair is smiling while talking to a man with glasses and a blue turtleneck who is looking at a laptop. In the center, a large blue rectangular box contains white text. To the right, a woman with blonde hair and red glasses is looking towards the center. Below her, a man with glasses and a blue shirt is looking down at a tablet. In the bottom left, a man with red hair is looking towards the center. In the bottom right, a woman with blonde hair is looking down at a tablet. The illustration uses a limited color palette of blue, red, and white, with a hand-drawn, sketchy style.

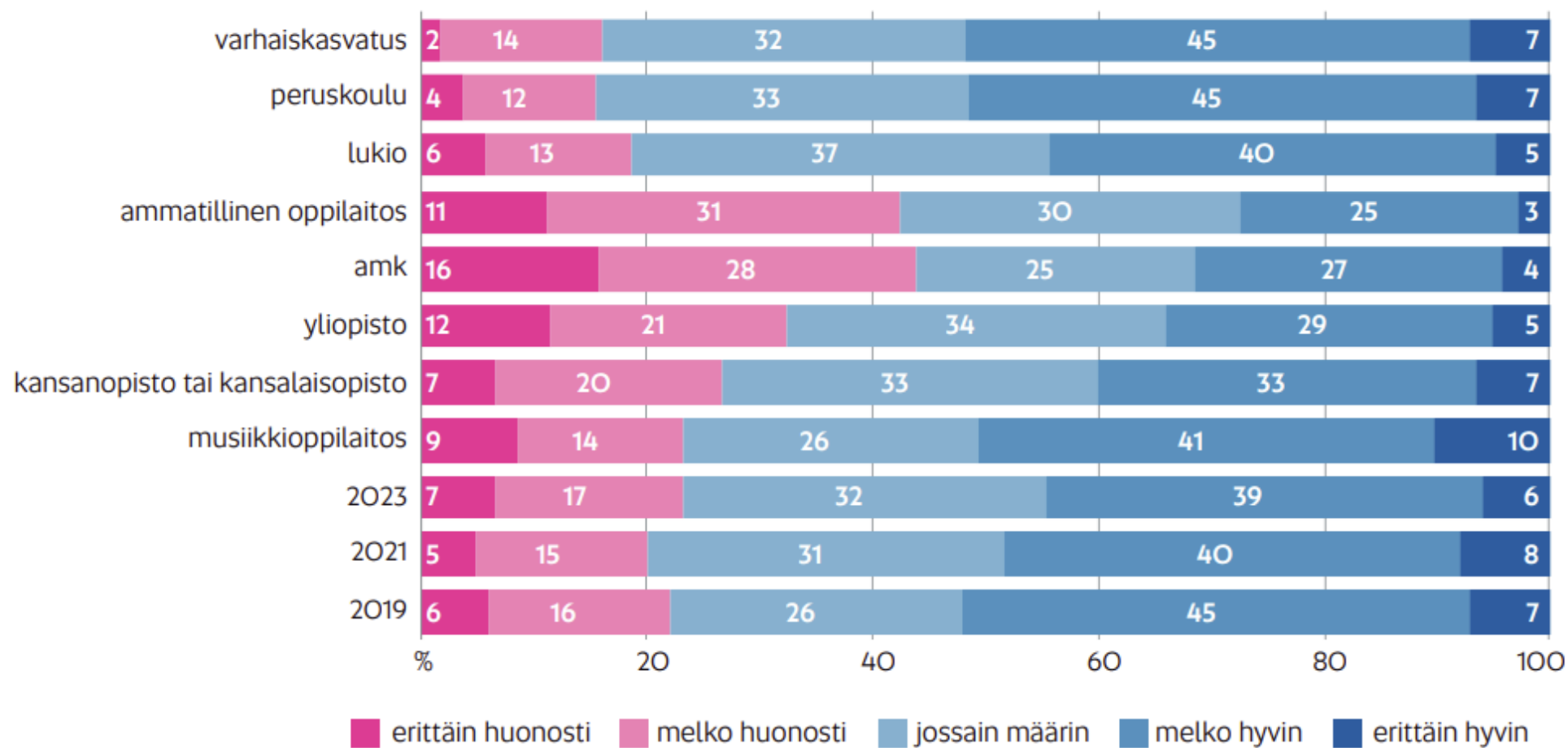
Työhön käytetty aika

AMK 46 h/viikko

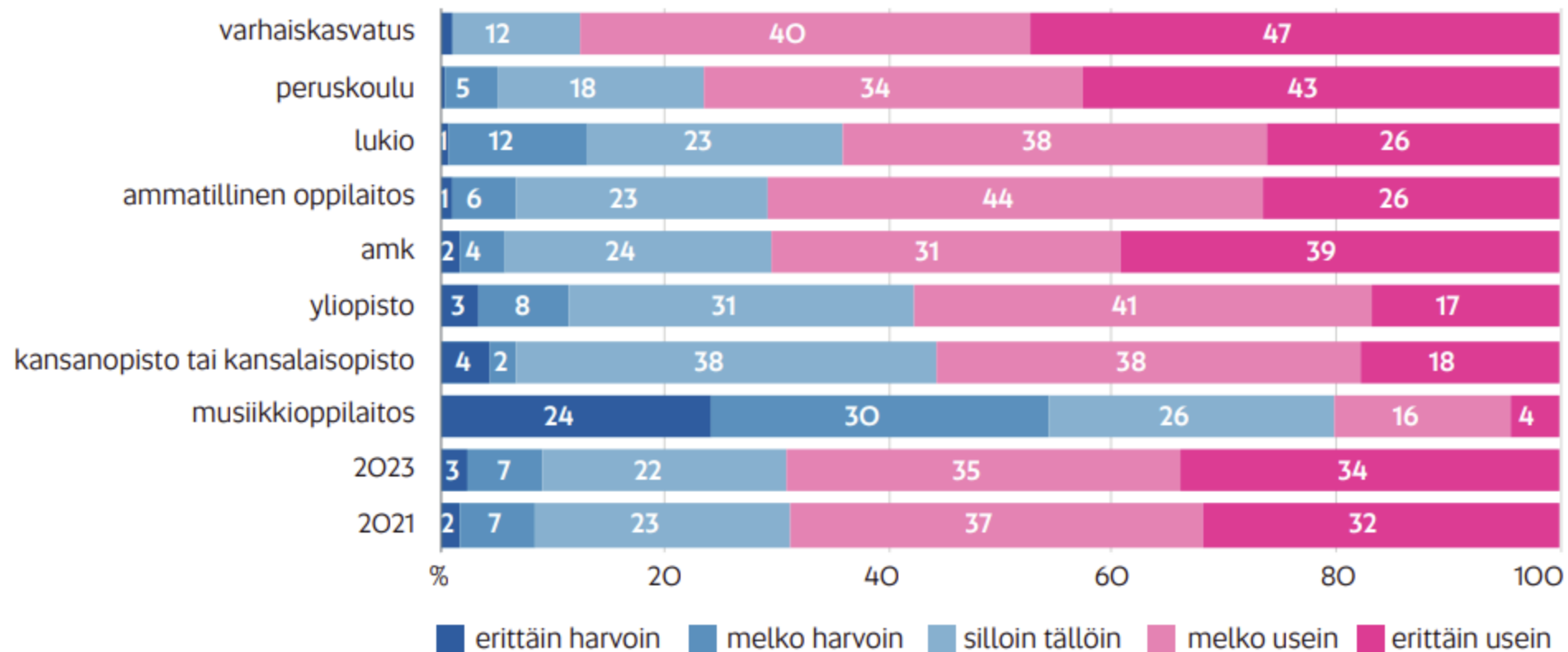
Amm. 2 aste 40,8 h/viikko

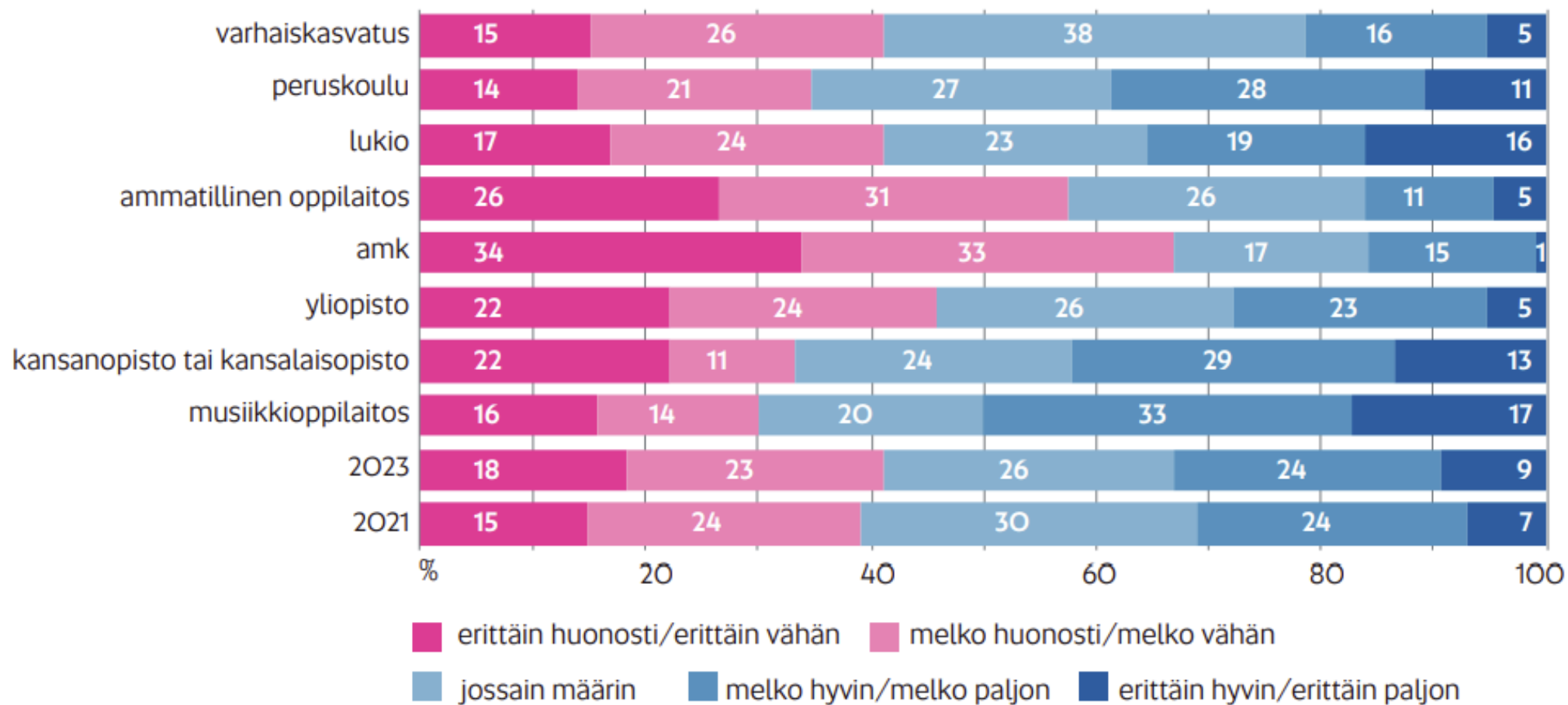
Kuvio 14: Liikaa töitä ilmoittaneiden osuudet sektoreittain vuonna 2023 ja koko aineiston keskiarvo vuosina 2023 ja 2021

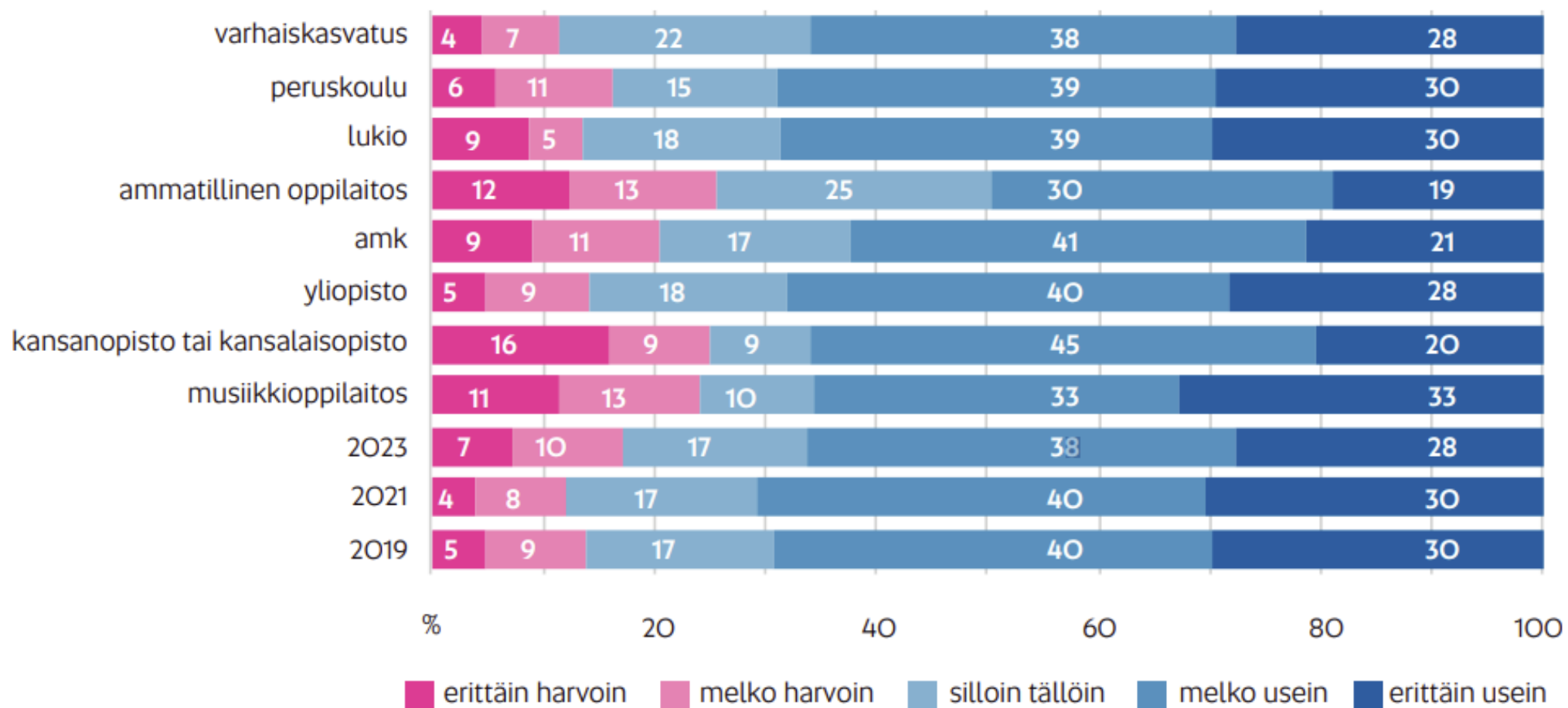
Kuvio 1: Töiden jakautuminen oikeudenmukaisesti ja tasapuolisesti opetusalan sektoreilla vuonna 2023 ja koko aineiston keskiarvo vuosina 2023 ja 2021

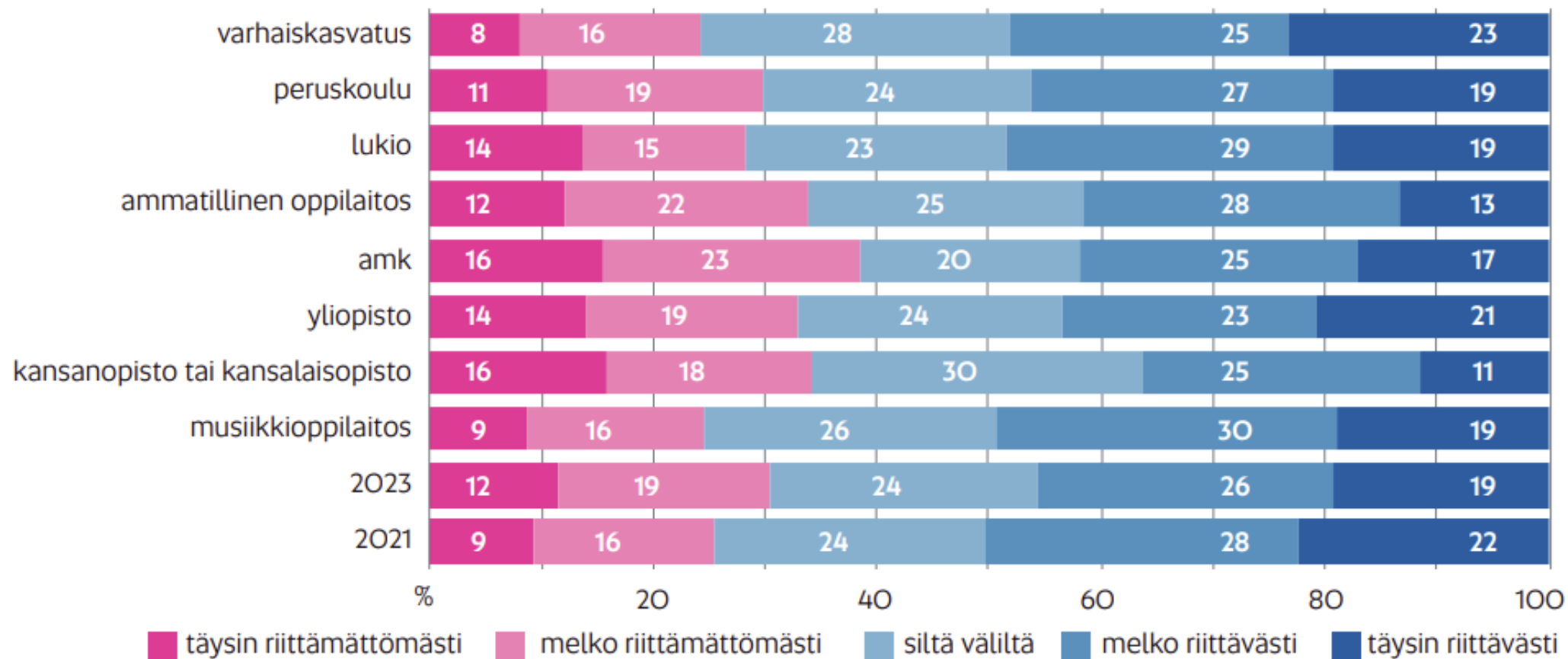
Kuvio 16: Kuinka usein erilaiset keskeytykset vaikeuttavat työntekoa sektoreittain vuonna 2023 ja koko aineiston keskiarvo vuosina 2023 ja 2021

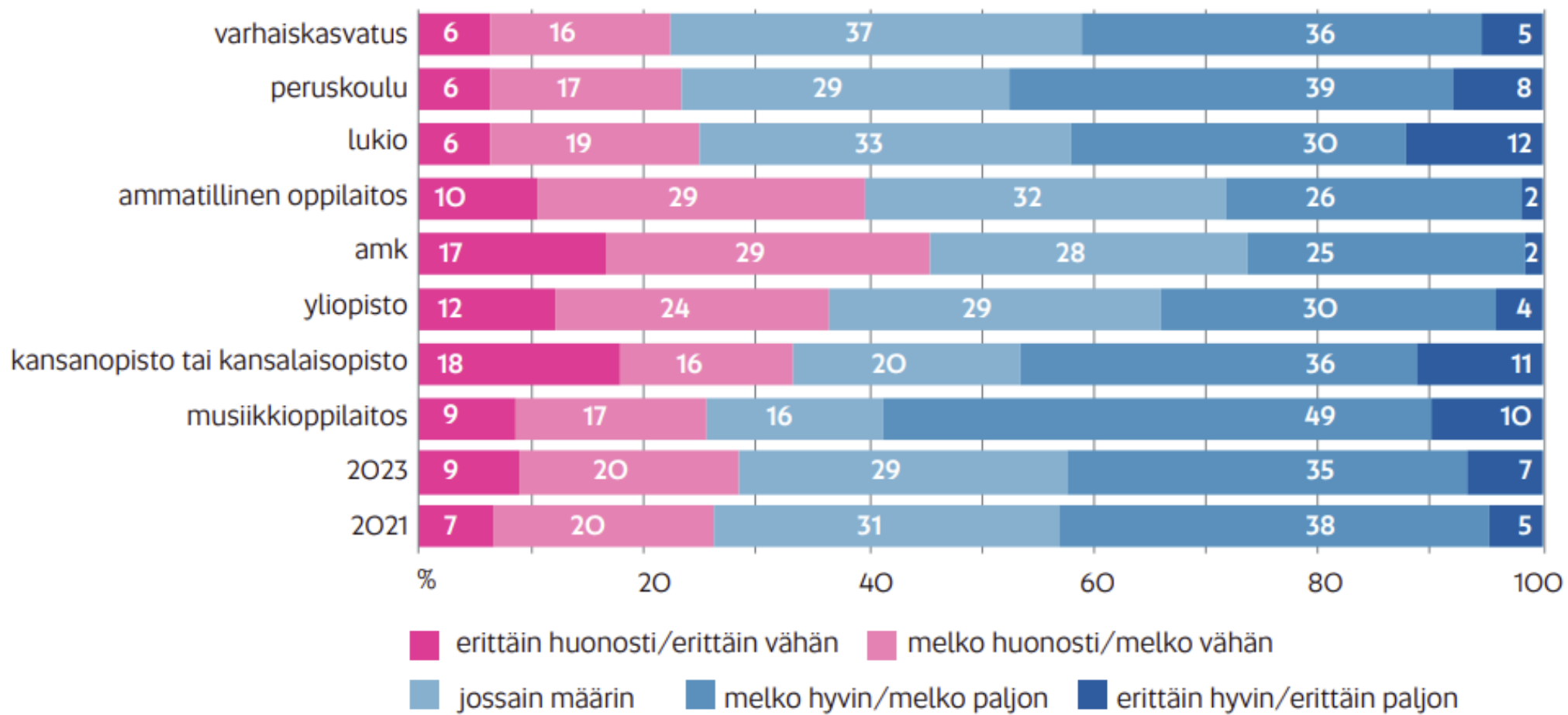
Kuvio 9: Kuinka kiinnostunut johto on henkilöstön mielipiteistä työhön liittyvissä asioissa sektoreittain vuonna 2023 ja koko aineiston keskiarvo vuosina 2023 ja 2021.

Kuvio 5: Esihenkilö kohtelee kaikkia työntekijöitä tasapuolisesti sektoreittain vuonna 2023 ja koko aineiston keskiarvo vuosina 2023, 2021 ja 2019.

Kuvio 7: Selkeää ja rakentavaa palautetta esihenkilöltäsi työssä onnistumisestasi sektoreittain vuonna 2023 ja koko aineiston keskiarvo vuosina 2023 ja 2021.

Kuvio 8: Tiedonkulku toimii johdon ja henkilöstön välillä sektoreittain vuonna 2023 ja koko aineiston keskiarvo vuosina 2023 ja 2021.

Aikuisten koulutus + leikkaukset

R.I.P Aikuiskoulutustuki ja vuorotteluvapaa

- Mahdollisuus hakea aikuiskoulutustukea ja vuorotteluvapaa päättyi 31.8.2024. Aikuiskoulutustukea ei voi saada missään tilanteessa syksyllä 2024 alkaviin opintoihin.
- Ennen elokuuta alkaneisiin opintoihin tukea voidaan myöntää vuoden 2025 loppuun asti.
 - Jos sinulle ehdittiin ennen 1.6.2024 antaa myönteinen tukioikeuspäätös syksyllä 2024 alkaviin opintoihin, menetät sinulle myönnetyn tukioikeuden. Sekä opintojen että tukikauden on pitänyt alkaa ennen elokuuta saadaksesi aikuiskoulutustukea siirtymäajan puitteissa

HAKURYNTÄYS:

Aikuiskoulutustuen hakemuskäärät kasvoivat alkuvuonna 2024 26 % verrattuna vuoden 2023 samaan ajanjaksoon. (sisältää kaikki palkansaajan ja yrittäjän hakemuslajit)

- Tuella opiskelevien määrä kasvoi alkuvuonna 25 % verrattuna vuoden 2023 samaan ajanjaksoon.
- Tukioikeushakemusten määrä kasvoi alkuvuonna 39 % verrattuna vuoden 2023 samaan ajanjaksoon.

Linkkejä:

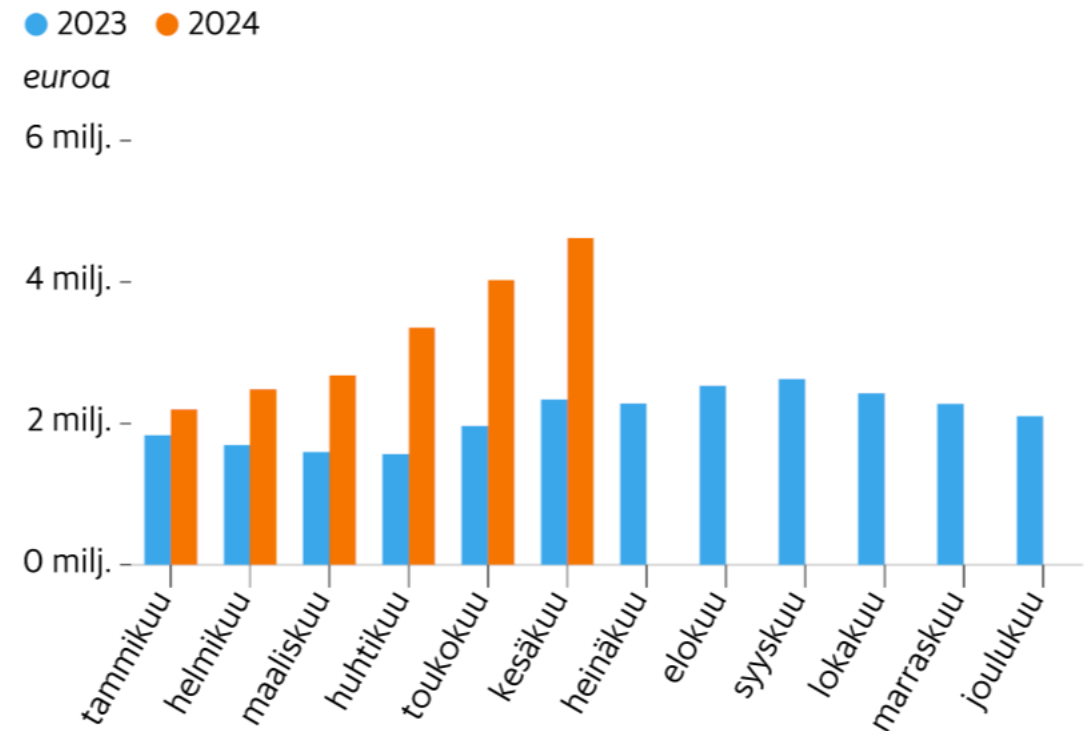
- <https://www.aikuiskoulutustuki.fi/ajankohtaista-aikuiskoulutustuesta/>
- https://www.tyollisyysrahasto.fi/globalassets/hallitusohjelma2023/tilastotietoa_aikuiskoulutustuesta14082023.pdf
- <https://www.tyollisyysrahasto.fi/aikuiskoulutustuesta-paattajille/>
- <https://www.sttinfo.fi/tiedote/70208056/aikuiskoulutustuen-hakijamaarat-puolitoistakertaiset?publisherId=69817871&lang=fi>
- <https://stm.fi/-/aikuiskoulutustuki-ammattitutkintostipendi-ja-vuorotteluvapaa-lakkautetaan>

R.I.P Aikuiskoulutustuki ja **vuorotteluvapaa**

- Vuorotteluvapaa oli mahdollista aloittaa viimeistään 31.7.2024. Tähän mennessä vapaan aloittaneilla on oikeus pitää vuorotteluvapaata 100-180 kalenteripäivää.
- Järjestelmä ollut voimassa v. 1996 alkaen, ehtoja kiristettiin 2014 ja 2016. Työssäoloehto pidennettiin ja korvausten määrää pienennettiin -> vuorotteluvapaan käyttäjien määrä on laskenut kahdestakymmenestä tuhannesta (2014) viiteen tuhanteen (2023)
- Lakkauttamisen ennustetaan vähentävän työssä jaksamista ja työttömien työnhakijoiden työllistymismahdollisuuksia.

Maksettujen vuorottelukorvausten määrä kaksinkertaistui järjestelmän viimeisinä kuukausina.

Maksetut vuorottelukorvaukset 2023–2024

Koonnut: Harri Pietarinen / HS, lähde: TYJ

100 M€ leikkaus – perustelut ja kohdistaminen

Ammatillisen koulutuksen rahoitusta vähennetään 100 M€ vuodesta 2025 lähtien. [OKM:n muistiossa](#) aiemmin esitetty jopa 455 miljoonan euron leikkauksia.

- Koulutuksen kasautumista samoille henkilöille vähennetään.
- Rahoituksen vähennys kohdistetaan aikuisten, jo toisen asteen tai korkea-asteen tutkinnon suorittaneille kohdentuvaan ammatilliseen koulutukseen.

Käytännössä:

- Suoritepäätöksessä 2025 tavoitteellisia opiskelijavuosia vähennetään n. 8200
- Opiskelijavuosien vähennys jakautuu koulutuksen järjestäjille sen mukaan, kuinka paljon vuoden 2023 toteutuneista opiskelijavuosista on aiemman tutkinnon suorittaneita.

MUTTA Koulutuksen järjestäjä:

- Ei voi käyttää opiskelijavalinnan perusteena aiemmin suoritettua tutkintoa
- Päättää tutkintokohtaisesta koulutustarjonnasta
- Päättää yhteishaun ja jatkuvan haun aloituspaikkojen määrästä

Ajankohtaista ammattikorkeakouluissa

Ammattikorkeakoulutuksen uutisia

- Lausunnolla amkien koulutusvastuuesitykset
 - <https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=91aded75-dd78-40e7-868f-092dacca9205>
 - [Koulutusvastuut - OKM - Opetus- ja kulttuuriministeriö](#)
 - Esityksiä seuraaviin amk-tutkintoihin (uusia esityksiä, muutoksia tai tutkintonimitäsmennyksiä, yht. 12 kpl):
 - Kulttuurialan amk -> tutkintonimikkeen muutos (artenomi lakkaa ja tilalle restauroija amk) (1)
 - Liiketalouden amk-tutkinto (2)
 - Liikunnan amk-tutkinto (1)
 - Matkailu- ja ravitsemisalan amk-tutkinto (1 esitys)
 - Sosiaali- ja terveystieteiden amk-tutkinto (2)
 - Tekniikan amk-tutkinto (5)

Ammattikorkeakoulutuksen uutisia

- Korkeakoulujen sopimusneuvottelut

- Seuraava 4 v. kausi → amkien osalta päättyneet kesäkuussa
- <https://okm.fi/-/ammattikorkeakoulujen-sopimusneuvottelut-kaudelle-2025-2028-lapikayty-tki-erillisrahoitusta-myonnetaan-10-miljoonaa-euroa>
- [Ammattikorkeakoulujen esitykset tutkintotarpeista ja OKM vastine.pdf](#)

- Suomen korkeakoulut –raportti avaa korkeakoulutuksen tilaa

- Raportin julkistus <https://moniviestin.jyu.fi/ohjelmat/erillis/ctl/suomen-korkeakoulut-2024-raportti>
- Raportti <https://peda.net/p/Korkeakoulututkimus/kr/kv>

Amkien ja yliopistojen rahoitusmallit vuodesta 2025 alkaen

	YO Kausi 2021–2024	YO Kausi 2025–2028	AMK Kausi 2021–2024	AMK Kausi 2025–2028
Koulutus	42 %	44 %	76 %	75 %¹
Uudet ensikertalaiset opiskelijat	-	3 %	-	3 %
Suoritetut alemmat korkeakoulu- tutkinnot (YO) tai AMK tutkinnot (AMK)	11 %	11 %	56 %	56 %
Ylemmät korkeakoulututkinnot (YO)	19 %	19 %	-	-
Ammatillisessa opettajankoulutuk- sessa suoritettut opinnot (AMK)	-	-	2 %	2 %
Jatkuva oppiminen	4 %	3 %	8 %	5 %
Yhteistyöopinnot	1 %	1 %	1 %	1 %
Työllistyminen (työlliset 1 v valmistumisen jälkeen)	2 %	2 %	3 %	2 %
Työllistymisen laatu (uraseuranta)	2 %	2 %	3 %	3 %
Opiskelijapalaute	3 %	3 %	3 %	3 %
Tutkimus (YO) / TKI-toiminta (AMK)	34 %	37 %	19 %	20 %
Suoritetut tohtorin tutkinnot (YO)	8 %	9 %		
Julkaisut (AMK ml. taiteellinen toi- minta, AV -aineistot, TVT -ohjel- mat)	14 %	14 %	2 %	2 %
Kilpailtu kv. tutkimusrahoitus, pl. yritysrahoitus (YO)	6 %	7 %	-	-
Kotimaisilta ja ulkomaisilta yrityk- siltä saatu tutkimusrahoitus ja muu kotimainen tutkimusrahoitus (SA, BF) (YO)	6 %	7 %	-	-
Ulkopuolinen T&K -toiminnan rahoitus (AMK)	-	-	11 %	12 %
Suoritetut ylemmät AMK -tutkinnot (AMK)	-	-	6 %	6 %
Koulutus- ja tiedepolitiikan tavoitteet (YO)/ koulutus- ja tut- kimus- ja kehittämispolitiikan tavoitteet (AMK)	24 %	19 %	5 %	5 %
Strategiaperusteinen rahoitus	15 %	10 %	5 %	5 %
Valtakunnalliset tehtävät (YO)	9 %	9 %		
YHTEENSÄ	100 %	100 %	100 %	100 %

Ammatillisen koulutuksen lakimuutokset:

toiminnanohjaus, rahoitus, oppimisen tuki

[Hallituksen esitysluonnos 3.5.2024](#)

Lakimuutoksia käsitelty keväällä OAJ:n eri toimikunnissa

- Syksyn -23 ja kevään -24 aikana OAOn Avata-ryhmästä muodostettu Ac Hoc-kommentointiryhmä – jatkaa vielä sy24
- 14.5. OJN – koonti, jonka perusteella tarkennetaan KEAn kanssa
- 16.5. Aikuiskoulutustyöryhmä
- 19.5. KEAn hallitus
- 29.5. KOPO-toimikunta ja TUPA
- 3.6. OAO hallitus
- 4.6. OAJ:n hallitus

Vaikuttaminen HE:n sisältöön ja lausuntoihin

OAJ:n näkemyksiä HE:stä tuotu esille tapaamisissa, yhteisissä ulostuloissa, blogeissa sekä sosiaalisen median kanavissa

Tapaamiset:

- Poliitikkojen ja heidän avustajiensa tapaamisia
- Opetushallituksen ammatillisen koulutuksen toimijat
- OKM virkamiehet
- Useat sidosryhmät

Lainvalmistelun aikataulu

- HE oli lausunnolla 16.6.2024 saakka, lausuntoja yhteensä 251
- Esitys menee eduskunnan käsittelyyn lokakuussa ja tavoitteena on saada laki hyväksytyksi jouluuun 2024 mennessä.
- Esityksen mukaan lait ja muutokset tulisivat voimaan:
 - Säädetään laki ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeilusta, laki voimaan 1.1.2025
 - Muutetaan lakia ammatillisesta koulutuksesta, laki voimaan 1.1.2025, 1.1.2026 ja 1.1.2027
 - Muutetaan lakia opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta, voimaan 1.1.2026

OAJ:n tärkeimmät huomiot esityksistä

1. **Kokeilulain ulkopuolelle** jäävien oppilaitosten toiminta ja kehittymismahdollisuudet on turvattava.
2. **Rahoituksessa** perusrahoituksen osuuden tulee olla suurempi.
3. **Rahoitus ei saa muuttua** niin paljon kun on esitetty.
4. **Oppimisen tuen** säännöksiä on tarkennettava.
5. **HOKS:ia** pitää keventää.

Toiminnan ohjaus

LAKIESITYSLUONNOKSESSA

- Kokeilulaki määrääjaksi 1.1.2026-31.12.2033. Tavoitteena selvittää miten toiminnanohjauksella vahvistetaan ammatillisen koulutuksen laatua, vaikuttavuutta ja saavutettavuutta.
- Kokeilulupa korvaa järjestämisluvan
- Laajat tutkintojen järjestämisoikeudet + voimassa olevat opetus- ja tutkintokielet sekä englannin kieli
- Kokeiluun valitaan enintään 40 KJ:ää (kriteerit lueteltu esityksessä)
- Neuvottelumenettely: strategiakausittain neuvottelut. OKM voi päättää KJ:n määrällisistä ja laadullisista tavoitteista
- Kokeilua seurataan ja arvioidaan (ulkopuolinen toiminnan arvioija)

OAJ:N KANTA

- OAJ tukee järjestämislupakäytännön keventämistä ja nopeuttamista.
- Huoltovarmuus, opintojen saavutettavuus, alueelliset tarpeet varmistettava.
- Digitalisaation hyödyntäminen ei saa olla säästökeino
- Huomioitava mahdolliset henkilöstön koulutustarpeet
- Yhteistyö työllisyysalueiden kanssa mahdolliseksi kaikille KJ:lle
- KJ:iä kohdeltava tasapuolisesti, yhdenvertaisesti ja läpinäkyvästi
- Vaativan erityisen tuen järjestämisen laajentaminen

Rahoitus

LAKIESITYSLUONNOKSESSA

- Laskennallinen perusrahoitus muuttuisi:
 - Tot.opiskelijavuodet 50%
 - Tutkinnon osien os.pisteet ja tutkintojen lukumäärä 30%
 - Tutkinnon ja tutkinnon osia suorittaneiden työllistyminen ja jatko-opiskelu korkeakoulussa 18%
 - Opiskelijapalaute 1%
 - Työelämäpalaute 1%
 - > Tarkennukset asetuksessa
- Painotuskertoimet:
 - Eri tutkinnot (5 koria), tuva ja telma
 - Opiskelijan lähtötaso (**uusi**)
- Korotuskertoimet:
 - Vaativa erityinen tuki
 - Majoituksen järjestäminen (103 §) (**Erityisen tuen kerroin poistuisi**)

OAJ:N KANTA

- Rahoitusjärjestelmää tulee yksinkertaistaa
- Opiskelijavuosiin perustuva osuus **nostetaan oppivelvollisten osalta 90%iin ja vaikuttavuusrahoituksen osuus on korkeintaan 10%** - > jatko-opinnoiksi **tulee** määritellä AT ja EAT
- Perusrahoituksessa tulee säilyttää:
 - **Erityisen tuen kerroin**
 - Korikertoimet, TUVA, TELMA (tarkistettava aika ajoin)
 - Vaativan erityisen tuen kerroin
 - Majoituskerroin
- UUSI kerroin -> lähtötaso, HUOM! pelkkä arvosana ei aina kerro tuen tarvetta
- Rahoituksen pieneneminen kolmen vuoden aikana (jopa 22%) voi pahimmillaan johtaa oppilaitosten lakkauttamiseen. Vaihteluväli tulee olla enintään $\pm 3\%$

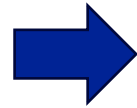
Oppimisen tuki

Nyt

HE:n luonnos

OAJ

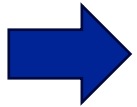
Opiskeluvalmiuksia tukevat
opinnot (OPVA)

Oikeus oppimisen tukeen

Tarkennettava!

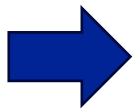
Oikeus erityiseen tukeen

Oikeus erityiseen tukeen

- ~~todennetut oppimisvaikeudet~~ ja muut syyt
Erityisopetus ja muu erityinen tuki

OPVA-korotuskerroin
rahoituksessa

Korotuskertoimet poistuvat

Ei saa poistua!

Erityisen tuen korotuskerroin
rahoituksessa

Lähtötason perusteella kerroin
rahoitukseen?

OAJ kuntavaalitavoitteet

Ammatillinen koulutus, vapaa sivistystyö, taiteen perusopetus ja
ammattikorkeakoulutus

OAJ kuntavaalitavoitteet ammatillinen ja AMK

Ammatillinen, VST ja TPO:

- Kunta vaikuttaa omistajana tai ammatillisen koulutuksen järjestäjänä koulutuksen laatuun esimerkiksi lähiopetuksen määrän, oppimateriaalien ja työvälineiden sekä työelämäyhteistyön muodossa.
- Kuntapäätäjiksi tarvitaan koulutuspoliitikkoja, jotka ymmärtävät koulutuksen arvon alueen elinvoimalle ja ohjaavat riittävät resurssit koulutukseen. He ovat usein päätöksentekijöinä esimerkiksi koulutuskuntayhtymien ja ammattikorkeakoulujen hallituksissa ja vaikuttavat niiden kautta kunnan alueella olevaan koulutustarjontaan sekä ammattitaitoiseen työvoiman saatavuuteen.
- Kunnan tulee mahdollistaa taiteen perusopetus lapsille ja nuorille varallisuudesta riippumatta. Tällä lisätään lasten mielenterveyttä, osallisuutta ja oppimiskykyä.
- Vapaa sivistystyö edistää asukkaiden hyvinvointia, osaamista ja yhteisöllisyyttä sekä alueen vetovoimaa ja elinvoimaa. Viisas kunta mahdollistaa vapaan sivistystyön kuntalaisille varallisuudesta riippumatta.

OAJ kuntavaalitavoitteet ammatillinen ja AMK

Osaaminen takaa elinvoiman

- Menestyvä kunta tekee aktiivista yhteistyötä alueen korkeakoulujen kanssa. Kunta voi tukea yritysten tai julkisen sektorin ja korkeakoulujen välistä TKI-toimintaa tarjoamalla tarpeelliset tilat ja infrastruktuurin yritysten ja korkeakoulujen kohtaamisille.
- Korkeakoulujen ja oppilaitosten edustajien on oltava mukana kunnan työ- ja elinkeinoelämää kehittävässä verkostoissa ja työryhmissä.
- Alueiden osaamistarpeisiin sekä julkisella että yksityisellä sektorilla vastaamiseksi on mahdollistettava jatkuvan oppimisen väyliä työikäiselle väestölle myös alueen korkeakoulujen kanssa.
- Sivistyskunta satsaa taiteen perusopetukseen: se rikastuttaa alueen kulttuurielämää ja tukee sitä kautta myös esimerkiksi matkailusta hyötyviä elinkeinoja.
- Kunnan kaavoitukseen, liikenteeseen ja muuhun infrastruktuuriin liittyvät ratkaisut tulee rakentaa niin, että ne houkuttelevat alueen oppilaitoksiin ja korkeakouluihin opiskelijoita ja henkilöstöä.
- Kunnat tekevät yhteistyötä alueen koulutuksen järjestäjien kanssa vuonna 2025 voimaan tulevassa TE- ja kotoutumispalveluiden uudistuksessa. Ammatilliset oppilaitokset ovat kokeneita aikuisten kouluttajia ja tuntevat alueen työllistymismahdollisuudet ja elinkeinoelämän.

→ oaj.fi
→ opettaja.fi

Tule mukaan!

Facebook / Twitter / Instagram
@oajry

